

Sgiliau Hanfodol Cymru

TECHNOLEG GWYBODAETH A CHYFATHREBU

Nodiadau pwysig:

1. Mae pob lefel o'r sgil yn ymgorffori'r lefelau blaenorol ac yn adeiladu arny'n nhw.
2. Rhaid darllen y ddogfen hon ochr yn ochr â'r dogfennau 'Ymhelaethu ar ofynion y dystiolaeth' a 'Diffiniadau Gorfodol TGCh' sy'n rhoi manylion mandadol am bob cydran ac sy'n rhan hanfodol o'r safonau.
3. Ble mae'r safonau yn cyfeirio at 'gwybodaeth', gall hyn olygu testun a/neu ddelwedd a/neu rifau.

Lefel 3

Mae hyn yn golygu dangos eich bod yn gallu:

- defnyddio systemau TGCh
- darganfod, dewis a chyfnewid gwybodaeth gan ddefnyddio TGCh
- datblygu a chyflwyno gwybodaeth gan ddefnyddio TGCh

mewn sefyllfaoedd cyfarwydd a llai cyfarwydd sydd yn gysylltiedig ag addysg, hyfforddiant, gwaith a swyddogaethau cymdeithasol.

Rhaid i chi wneud o leiaf ddau weithgaredd sydd, at ei gilydd:

- yn dangos eich bod yn gallu cynllunio a gwneud nifer o weithgareddau gwahanol **ac un ohonyn nhw yn weithgaredd cymhleth yn ateb gofynion TGCh3.1, TGCh3.2 a TGCh3.3**
- yn cynnwys o leiaf un ffynhonnell wybodaeth sy'n seiliedig ar TGCh ac o leiaf un ffynhonnell nad yw'n seiliedig ar TGCh
- yn defnyddio ffynonellau gwybodaeth gwahanol ar gyfer pob gweithgaredd
- yn defnyddio o leiaf un esiampl o destun, un esiampl o ddelwedd ac un esiampl o rif
- yn defnyddio o leiaf un esiampl o wybodaeth wedi ei chyfuno
- yn cyflwyno tystiolaeth o ddefnyddio e-bost yn bwrpasol; rhaid i o leiaf un e-bost anfonoch chi ac o leiaf un dderbynioch chi gael atodiad sy'n berthnasol i'ch tasg.

Rhaid ateb gofynion pob cydran yn TGCh3.1, TGCh3.2 a TGCh3.3 o leiaf ddwy waith a rhaid i TGCh3.3 gael ei ddefnyddio ar gyfer o leiaf ddwy gynulleidfa wahanol. Gall tasgau llai gael eu defnyddio i sicrhau bod gofynion pob cydran yn cael eu hateb.

TGCh3.1 Defnyddio systemau TGCh

Mae'n rhaid i chi roi tystiolaeth eich bod chi'n medru:

TGCh3.1.1

Disgrifio sut y byddwch yn mynd ati i wneud o leiaf un gweithgaredd cymhleth sy'n gofyn am ddefnyddio TGCh.

TGCh3.1.2

Defnyddio TGCh yn annibynnol i ymgymryd â'r gweithgaredd yn effeithlon ac effeithiol.

TGCh3.1.3

Dilyn arferion gweithio saff, iach a diogel bob amser.

Er mwyn dangos eich bod chi'n gymwys, mae angen i chi wybod sut i:

- ganfod, dadansoddi a disgrifio'n fanwl gywir eich gweithgaredd a'i is-dasgau
- cynllunio sut y byddwch yn ymgymryd â'r gweithgaredd drwy ei rannu i gyfres o dasgau neu is-dasgau
- egluro'r angen am weithdrefnau cywir i ddechrau a chau systemau TGCh a'u defnyddio
- dewis ystod o gymwysiadau meddalwedd a chyfleusterau'r system i gyflawni eich pwrpas
- egluro'r angen am weithdrefnau cywir i agor, defnyddio a chau meddalwedd priodol a'u defnyddio
- defnyddio ystod o ddulliau mewnbynnu ac allbynnu a gwasanaethau cyfathrebu
- adnabod a defnyddio nodweddion rhyngwyneb
- cymhwyso cysodiadau personol heb effeithio ar waith pobl eraill a'u hailosod ar ôl eu defnyddio
- rheoli strwythurau ffeiliau a ffolderi er mwyn galluogi storio ac adalw gwybodaeth gennyh chi neu gan eraill (lle bo hynny'n briodol) gan ddefnyddio rheolaeth fersiynau
- gwneud copi wrth gefn o'ch gwaith a, lle bo hynny'n briodol, gwirio bod hyn wedi cael ei wneud yn awtomatig
- trafod a defnyddio ystod o gyfryngau storio cludadwy yn saff a chywir
- defnyddio'r adnodd 'help' pan fo hynny'n briodol
- adnabod gwallau a chanfod y rhesymau tebygol fel y gallwch eu disgrifio'n fanwl gywir i berson arall
- egluro a chymryd camau gweithredol i sicrhau a dilyn arferion gweithio saff ac iach, gan gynnwys lleihau peryglon i iechyd
- egluro'r angen am weithdrefnau priodol i sicrhau diogelwch data a systemau TGCh gan gynnwys defnyddio cyfrineiriau
- gweithredu gweithdrefnau gofal lle bo hynny'n briodol
- defnyddio'r rhyngwyd yn saff.

TGCh3.2 Darganfod, dewis a chyfnewid gwybodaeth

Mae'n rhaid i chi roi tystiolaeth eich bod chi'n medru:

Ar gyfer pob un o'ch gweithgareddau:

TGCh3.2.1

Cynllunio sut i ddarganfod yr wybodaeth sy'n seiliedig ar TGCh a'r wybodaeth nad yw'n seiliedig ar TGCh sydd ei hangen arnoch.

TGCh3.2.2

Chwilio, gwerthuso, dewis a chael gwybodaeth berthnasol sy'n seiliedig ar TGCh a nad yw'n seiliedig ar TGCh o ystod o ffynonellau.

TGCh3.2.3

Mewnbynnu, cadw, cyfathrebu a chyfnewid gwybodaeth sy'n seiliedig ar TGCh i ateb eich pwrpas.

Er mwyn dangos eich bod chi'n gymwys, mae angen i chi wybod sut i:

- gynllunio a threfnu'ch gwaith

- darganfod, gwerthuso, dewis a defnyddio ffynonellau gwybodaeth sy'n seiliedig ar TGCh a ffynonellau eraill o wybodaeth sy'n briodol i'ch tasgau
- dylunio a defnyddio technegau chwilio effeithlon i ddarganfod gwybodaeth sy'n seiliedig ar TGCh
- llunio ymholiadau i leoli gwybodaeth berthnasol gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol a meini prawf chwilio amryfal
- cyrchu, gwe-lywio a chwilio'r rhyngrwyd yn effeithlon am wybodaeth
- gwneud penderfyniadau call am ddibynadwyedd y gwefannau yr ydych yn eu darganfod gan ddefnyddio meini prawf penodol a chyfiawnhau eich dewisiadau
- dehongli gwybodaeth a gwerthuso a yw'n addas i'ch pwrpas
- dewis a defnyddio gwybodaeth sydd ei hangen arnoch i fod yn addas i'ch pwrpas ar sail ei pherthnasedd a'i hansawdd
- cadarnhau statws hawlfraint yr wybodaeth a ddarganfyddwch a chofnodi manylion llawn am eich ffynonellau
- mewnbynnu gwybodaeth mewn fformatau cyson
- trawsnewid gwybodaeth rhwng fformatau fel y bo'n briodol
- mewnbynnu a chadw eich gwybodaeth mewn ffeiliau a ffolderi sydd wedi eu henwi'n briodol, ar ddisg galed ac ar gyfryngau storio cludadwy
- egluro'r angen am gopiâu wrth gefn a sicrhau eu bod yn cael eu gwneud, gan gynnwys gennyich chi os bydd rhaid
- defnyddio TGCh i anfon, derbyn, cyfnewid a rhannu gwybodaeth
- anfon, derbyn ac ymateb yn briodol i e-bost gan gynnwys atodiadau
- copïo e-bost i eraill dim ond i ateb gofynion eich tasg gan barchu cyfrinachedd a gofynion perthnasol y Ddeddf Diogelu Data
- storio e-byst, atodiadau e-bost a chyfeiriadau e-bost a'u rheoli'n effeithlon.

TGCh3.3 Datblygu a chyflwyno gwybodaeth

Mae'n rhaid i chi roi tystiolaeth eich bod chi'n medru:

TGCh3.3.1

Trefnu, datblygu, fformadu a chyfuno gwybodaeth sy'n seiliedig ar TGCh a gwybodaeth nad yw'n seiliedig ar TGCh o wahanol ffynonellau i fod yn addas i'ch cynnwys a'ch pwrpas ar ffurf:

- a. testun
- b. tablau
- c. delweddau
- ch. rhifau
- d. cofnodion.

TGCh3.3.2

Cyflwyno'ch allbwn terfynol yn effeithiol gan ddefnyddio dull cyson a fformatau a ffurfiau sy'n briodol i'ch pwrpas a'ch cynulleidfa gan ddefnyddio TGCh, ac adolygu eich gwaith.

Er mwyn dangos eich bod chi'n gymwys, mae angen i chi wybod sut i:

- gadw at gyfyngiadau hawlfraint a chyfyngiadau eraill yn eich defnydd o wybodaeth a chydabod eich ffynonellau yn llawn
- mewnbynnu, datblygu a threfnu gwybodaeth gan ddefnyddio nodweddion cymwysiadau meddalwedd i wella manwl gywirdeb ac effeithlonrwydd eich gwaith

- creu a defnyddio strwythurau a gweithdrefnau i ddatblygu gwybodaeth a chasglu ynghyd testun, tablau, delweddau, rhifau a chofnodion
- olrhain gwybodaeth newydd gan gynnwys gwybodaeth gyfunol
- gwerthuso gwahanol ddulliau o drefnu a chyflwyno gwybodaeth gan ystyried addasrwydd i bwrpas a chynulleidfa
- datblygu a mireinio cyflwyniad eich gwaith fel ei fod yn fanwl gywir, yn glir ac wedi ei gyflwyno'n gyson er mwyn bod yn addas i'ch pwrpas a'ch cynulleidfa, gan ystyried safbwyntiau eraill
- gwirio bod eich gwaith i gyd yn fanwl gywir, clir ac yn addas i bwrpas
- cyflwyno gwybodaeth fel ei bod yn addas i'ch pwrpas ac i anghenion eich cynulleidfa
- gofyn am adborth oddi wrth eraill ac adolygu effeithiolrwydd datblygiad a chyflwyniad eich gwaith.

Datganiad mynediad

Efallai na fydd ymgeiswyr ag anableddau penodol yn gallu dangos eu bod yn gymwys drwy gyflwyno yr holl dystiolaeth yn y dull a nodir yn y safonau hyn.

Ar gyfer yr ymgeiswyr hyn gellir gwneud addasiadau rhesymol i ofynion y dystiolaeth lle bo hynny'n briodol. Mewn rhai achosion, mae'n bosib y gellir caniatáu eithrio. Ceir manylion pellach am addasiadau rhesymol ac eithrio ar gyfer ymgeiswyr ag anableddau penodol mewn dogfen ar wahân ar ymhelaethu.